

Habemus papam (22.04.2005)

“A rei mort, rei post”, diu la dita. Els mateixos que ahir es congregaven a la plaça de Sant Pere per plorar la mort de Joan Pau II avui riuen molt contents per l’elecció de Benet XVI. Estoicament s’han passat hores, nits i dies sencers, palplantats a la barroca plaça de Bernini. Tot el cerimonial l’han viscut en directe. Molta gent ha fet un llarg i costós viatge a Roma per acomplir el fervent desig d’apropar-se als esdeveniments i així participar, amb milers de persones, de l’emoció col·lectiva, expressada amb vives mostres de tristesa i d’alegria, amb aplaudiments, càntics i resos. En el caliu de la devoció s’escoltaren aclamacions de santificar immediatament el papa difunt. Quan se’ls demana què els ha mogut a rascar-se la butxaca i a estar-se palplantats hores i hores davant el temple vaticà, responen que és la fe. Al vell papa polonès el segueix un papa alemany, quasi tan vell com el difunt. Té 78 anys, en fa tres que li pertocaria estar jubilat. Com que preveuen que no durarà gaire, alguns ja l’han titllat de «papa de transició». Comenten que és un papa conservador, que té les mateixes idees que el seu antecessor. D’aquests dos trets definitoris –pontificat breu i continuador– alguns comentaristes dedueixen que ha de ser un papa gris, que no ha de destacar per res important en la llarga relació dels successors de sant Pere, sempre, és clar, que l’Esperit Sant no ens reservi alguna sorpresa.

Com entenen la fe cristiana un pagès peruà i un intel·lectual europeu? Si ambdós són catòlics, què esperen del papa nou? Aquests i altres interrogants posen en evidència la multiplicitat d’idees religioses que bullen dins la gran olla del cristianisme. Dos mil anys d’història han creat una gran dispersió de doctrines que gairebé poc tenen en comú a part de creure en un Crist salvador de la humanitat.

Ara bé, si amb la pertinença a una determinada doctrina religiosa l’home pretén aconseguir la immortalitat espiritual i la felicitat eterna, el gran problema, que ningú mai no ha estat capaç de resoldre, és: quin camí condueix a la salvació eterna? «Hi ha tants camins com homes», contenen que va contestar el cardenal Ratzinger a un periodista no religiós que l’interrogava. Resposta, certament, intel·ligent, molt diplomàtica. Ve a dir que sant Pere, si realment exerceix de sacre porter del Paradís, no demana carnet que acrediti pertànyer a un determinat club religiós, perquè el cel és obert a tots els homes de bona voluntat.

Però la gent necessita tenir una guia a la mà, una mena de manual de salvació. Els catòlics estan ansiosos de conèixer el tarannà del papa nou. Si, com diuen, ha de seguir la trajectòria marcada per Joan Pau II, condemnarà les pràctiques usuals de la nostra societat: els preservatius, els avortaments, l’experimentació amb cèl·lules mare... Llavors, milers de creients són conscients de viure en pecat, perquè diàriament se situen al marge de la llei divina, tal com la interpreta el cap de l’Església romana. No oblidem que el papa conserva un poder absolut, que cap constitució ha aconseguit limitar fins al dia d’avui. A més, el seu poder traspasa fronteres, gairebé arriba a tots els racons del planeta. Si la paraula del successor de sant Pere la inspira l’Esperit Sant, qui gosarà discutir-la? Antigament succeïa el mateix amb els reis legisladors. Només ells tenien contacte amb la divinitat, inspiradora de les normes jurídiques que regien la societat teocràtica. Era la manera d’assegurar-se l’obediència dels súbdits, perquè els infractors eren amenaçats amb terribles penes divines, a més de les temporals. Encetant ja el tercer mil·lenni, continuen vigents les amenaces de penes divines, encara que avui, potser, ja no aconsegueixen el mateix efecte dissuasiu que en primer.